

Projekt je realizovaný vďaka podpore:

6. júl 2010

TLAČOVÁ SPRÁVA

Výsledky Hodnotenia samosprávnych opatrení (HSO) v regiónoch SR za obdobie 2. štvrťroka 2010

Centrum pre hospodársky rozvoj (CPHR), prináša výsledky projektu **Hodnotenie samosprávnych opatrení (HSO)**. V rámci projektu sa štvrtročné vyjadrujú ekonomickí analytici, podnikatelia, primátori a starostovia, zástupcovia akademickej obce, stavovských a mimovládnych organizácií k navrhovaným a realizovaným opatreniam samosprávnych inštitúcií na úrovni obcí, miest i krajov. Projekt HSO tak prináša názor odbornej verejnosti na dôležité opatrenia ekonomicko-sociálneho charakteru ovplyvňujúce kvalitu života občanov v jednotlivých regiónoch Slovenska.

Partnerom projektu je **Združenie miest a obcí SR**, realizovaný je vďaka podpore inštitútu **EPPP**, Bratislava a spoločnosti **Municipalia**, a.s., Žilina.

Výsledky:

Najvyššie oceneným opatrením za obdobie **apríl až jún 2010** sa stal zámer **vybudovať modernú komunálnu skládku v Trnave, ktorá začne ešte v tomto roku produkovať tuhé palivo spracované z vyseparovaných zložiek živnostenského a komunálneho odpadu**. Zabudované technologické zariadenie tak za jeden rok zmení 40 000 ton odpadu na viac ako 12 000 ton tuhého alternatívneho paliva, čo priaznivo ovplyvní životné prostredie a zároveň zníži množstvo skládkového odpadu.

Poradie opatrení od najlepšie k najhoršie hodnoteným:

(pozitívne opatrenia majú plusový rating, negatívne mínusový)

Hodnotenie samosprávnych opatrení	Rating
január - marec 2010	[300, -300]
1. V Trnave začnú vyrábať palivo z odpadu	158
2. Ružomberok komunikuje s občanmi modernými formami	135
3. Krásna pomáha ľuďom v núdzi bezplatnou právnou pomocou	111
4. Samosprávni funkcionári v Jasenovej pracujú zadarmo	104
5. Staré Mesto prenajme obyvateľom zeleň vo dvoroch	80
6. Nové Mesto schválilo zádržné	41

7. Trenčín vydal stavebné povolenie pre stavbu tam, kde to územný plán mesta nedovoľuje	- 114
8. Trenčianski poslanci prenajali mestský majetok svojim kolegom	- 118
9. Zastupiteľstvo Rače schválilo predĺženie prenájmu obecných priestorov pre firmu starostu bez verejnej súťaže	- 126

Druhým najúspešnejším samosprávnym opatrením sa stalo **využívanie moderných foriem komunikácie samosprávou mesta Ružomberok**. Mesto zriadilo svoju stránku na Facebooku, kde okrem iného, začalo ako prvé na Slovensku využívať novinku, tzv. videocasty - krátke videá, pomocou ktorých mestskí funkcionári reagujú na podnety a diskutujú rezonujúce témy.

Ako tretie najúspešnejšie opatrenie druhého štvrtého 2010 bolo vyhodnotené opatrenie **košickej mestskej časti Krásna. Tá odštartovala projekt, ktorého cieľom je poskytnúť občanom/rodinám v núdzi bezplatnú právnu pomoc.**

Najmenej prínosným opatrením sa stalo **konanie samosprávy v bratislavskej mestskej časti Rača**, kde poslanci miestneho zastupiteľstva **schválili predĺženie prenájmu priestorov firme račianskeho starostu, a to bez verejnej súťaže.**

----- Podrobný popis opatrení a vybrané komentáre hodnotiteľov

1. V Trnave začnú vyrábať palivo z odpadu

Komunálna skládka v Trnave začne ešte v tomto roku produkovať tuhé palivo, spracované z vyseparovaných zložiek živnostenského a komunálneho odpadu. Mesto získalo na výstavbu zariadenia na zhodnotenie smetí nenávratný finančný príspevok z eurofondov. Zariadenie na zhodnotenie odpadov bude vybavené modernou technológiou, pomocou ktorej sa za jeden rok zmení 40 000 ton odpadu na viac ako 12 000 ton tuhého alternatívneho paliva. Projekt súčasne podstatne zníži množstvo skládkovaného odpadu, podporí efektivitu a ekonomiku odpadového hospodárstva a vytvorí štyri nové pracovné miesta s perspektívou ďalších, nehovoriac o priaznivých dopadoch na životné prostredie.

Komentár

Hodnotiaca komisia označila predmetné opatrenie za príklad systémového riešenia nakladania s odpadom. Hospodárenie s komunálnym odpadom totiž vnímajú ako jeden z hlavných problémov väčších miest a obcí, a preto každé efektívne riešenie tejto problematiky hodnotia ako veľké pozitívum.

Podľa názoru **Ľubice Trubínovej**, aktivistky iniciatívy Bratislava otvorene, ako u všetkých trvalo udržateľných riešení, aj toto opatrenie trnavskej samosprávy rieši viac problémov súčasne - environmentálnych, energetických aj ekonomických, čo je jeho najväčšou prednosťou.

Aj podľa **Jána Bučeka**, vysokoškolského pedagóga z Prírodovedeckej fakulty UK, Katedry humánnej geografie a demogeografie, ide o veľmi vhodnú alternatívu využitia komunálneho odpadu. Myslí si, že ide o jeden z potrebných príkladov, ako z odpadu vytvoriť zdroj, v tomto prípade dokonca energetický. Aj keď nie je uvedená bližšia charakteristika a jeho využiteľnosť, je presvedčený, že je to veľmi vhodný postup najmä pri veľkých mestách a vo väčších

urbanizovanejších územiach, kde skládky naberajú značných rozmerov a spaľovne by nemuseli byť ešte efektívne.

2. Ružomberok komunikuje s občanmi modernými formami

Mesto Ružomberok, okrem tradičných foriem komunikácie s občanmi, ako je mestský rozhlas alebo internetová stránka mesta, využíva aj úplne nové spôsoby komunikácie. Mesto má svoju stránku aj na známej sociálnej sieti Facebook, kde okrem iného začalo, ako prvé na Slovensku využívať novinku, tzv. videocasty. Ide o krátke videá, pomocou ktorých kompetentní mestskí funkcionári reagujú na najviac diskutované a rezonujúce témy, ale aj odpovedajú na konkrétne otázky ľudí.

Za necelé štyri mesiace, odkedy mesto zriadilo na Facebooku svoju stránku, má už 3 200 fanúšikov. Toto množstvo spolukomunikujúcich osôb, ktoré priebežne narastá, chce samospráva ďalej efektívne využívať pri prenose informácií o dianí v meste.

Komentár

Opatrenie bolo hodnotiacimi odborníkmi prijaté pozitívne. Je podľa nich potešiteľné, že moderné spôsoby komunikácie nachádzajú postupne uplatnenie aj v samospráve. Poukázali však tiež na fakt, že netreba opomínať ani tradičné formy komunikácie, pretože nie všetky vrstvy obyvateľstva môžu a vedia využívať ich moderné formy.

Podľa názoru **Daniela Klimovského**, odborného asistenta na Ekonomickej fakulte Technickej univerzity v Košiciach, nástroje občianskej participácie môžu byť v zásade rozdelené do troch skupín: nástroje informovania, pri ktorých ide o jednosmernú komunikáciu od autority (úradu) k občanom; nástroje konzultovania, pri ktorých vychádza podnet od autority a občania reagujú; a nástroje aktívnej účasti, pri ktorých podnet vychádza od občanov a reakcia sa očakáva od autority. Moderné informačné a komunikačné technológie však ponúkajú mnohé vymoženosti, ktoré stavajú časť nástrojov do hraničných pozícií. Jedným z nich sú aj takzvané virtuálne sociálne siete, pri ktorých dochádza nielen k informovaniu občanov, ale aj k aktívnej diskusii, pričom podnety vychádzajú tak od autority, ako aj od občanov samotných. V tomto kontexte je Ružomberok výborným príkladom toho, že samospráva by sa nemala obmedzovať iba na zákonom predpísané nástroje. Práve naopak, mala by sa vo vzťahu k vlastným občanom snažiť vystupovať aktívne a umožňovať im zapájanie do riešenia problémov či otázok verejného charakteru.

3. Krásna pomáha ľuďom v núdzi bezplatnou právnou pomocou

Košická mestská časť Krásna odštartovala projekt, ktorého cieľom je poskytnúť občanom/rodinám v núdzi bezplatnú právnu pomoc. Ľudia v núdzi – ktorí však svoj status musia preukázať - môžu v prípade potreby buď osobne navštíviť kontaktné miesto alebo kontaktovať partnerov projektu prostredníctvom emailu a požiadať o poskytnutie právnej pomoci. Pomoc je poskytovaná v dvoch oblastiach: rodinnom práve (napr. týranie detí, proces osvojenia, problémy s plnením vyživovacej povinnosti, porušovanie rodičovských povinností atď.) a v oblasti sociálneho zabezpečenia (napr. dôchodkové zabezpečenie, poskytovanie štátnych a sociálnych dávok atď.). Žiadosti sú distribuované spolupracujúcim odborníkom, ktorí pripravujú právne rady a tieto sú následne doručené naspäť žiadateľom.

Komentár

Hodnotiaca komisia posúdila opatrenie samosprávy košickej mestskej časti pozitívne, keď ho označila za dobre ciele pomoc v dobre identifikovaných oblastiach.

Aj podľa **Márie Nádaždyovej**, Senior programovej manažérky EPPP - European Public Policy Partnership/Európske partnerstvo pre verejné stratégie, ide o pozitívne opatrenie – veď každá snaha o pomoc a jej poskytnutie tým, ktorí ju potrebujú, úplne jasne zlepšuje kvalitu života nás všetkých. Žiada sa jej však miesto pochvalného „hurá“ povedať „konečne“, keďže poskytovanie tohto typu poradenstva patrí k základným aspektom a súčasťami sociálnej práce a obce, ako aj iné orgány verejnej správy a samosprávy, ju musia poskytovať zo zákona (buď priamo, alebo prostredníctvom akreditovaných inštitúcií). Samozrejme, rozlišovacím kritériom je kvalita, komplexnosť a hĺbka právnej pomoci, keďže rodinné právo a právo sociálneho zabezpečenia patria k tým zložitejším oblastiam práva. Ľudia v núdzi by určite okrem všeobecnej orientácie poskytovanej sprostredkované spolupracujúcimi odborníkmi potrebovali priamy, bezprostredný, osobný a viacnásobný kontakt s poradcami, ako aj odborné vedenie a zastupovanie v sporoch, ktoré svojou vecnou a procesnou komplexnosťou často predstavujú „najnepriestrelnejšiu“ časť riešenia konkrétneho problému.

4. Samosprávni funkcionári v Jasenovej pracujú zadarmo

Jasenovskí poslanci a starosta obce si za svoju prácu v samospráve nenárokuju žiadnu odmenu. Túto si nevyplatili už 8 rokov, čo sú vo funkcii. Tvrdia, že túto prácu nerobia pre peniaze, ale pre obec a že ide o otázku morálneho prístupu. Za celé obdobie sa spolu vzdali v prospech obce už približne 32 tisíc eur, ktoré tak mohli byť investované do rozvoja obce.

Komentár

Opatrenie bolo členmi hodnotiacej komisie vnímané kladne, ako príklad samosprávnej práce v jej najrýdzejšej podobe. Malé obce musia šetriť, kde sa len dá, a preto Jasenová môže byť pre podobné obce príkladom, aj keď členovia komisie konštatovali, že nejde o systémové riešenie.

Myslí si to i **Martin Šuster**, ekonóm z Národnej banky Slovenska, podľa ktorého ide o krásne gesto, keďže inak v malých obciach tvoria náklady na fungovanie samosprávy podstatnú časť ich rozpočtu. Celkovo však také dobrovoľné nadšenie ako v Jasenovej nemôže fungovať všade a malé obce by sa mali spojiť do väčších, efektívnejších celkov.

Daniel Klimovský k opatreniu uviedol, že Jasenová, nech sa to zdá akokoľvek zvláštne, nepatrí medzi žiadne európske unikáty. Napríklad aj vo Francúzsku, na území ktorého sa nachádza veľký počet malých obcí, platí, že mnoho reprezentantov samosprávy v malých obciach pôsobí vo svojich funkciách bez nároku na odmeny. Na Slovensku sme však skôr svedkami opačných tendencií, a teda, že odmeny reprezentantov obecných samospráv sú vyplácané často nezmyselne, prípadne neeticky (napríklad odmeny vyplácané krátko po nástupe; neprímerane vysoké odmeny vzhľadom na finančnú kondíciu príslušnej obce; odmeny schvaľované v prospech príbuzných a podobne). Prípady Jasenovej pri tom nie je až taký jednoznačný. Stále totiž platí, že za prácu, a o to viac to platí pri kvalitnej práci s jednoznačnými výsledkami, patrí odmena. Na druhej strane je však na rozhodnutí konkrétnych osôb, ako s touto odmenou naložia.

Ide teda o zaujímavý prípad a zároveň podnet na zváženie v prípade realizácie komunálnej reformy založenej na zlučovaní obcí s formálnym zachovaním orgánov pôvodných obcí.

Podľa **Bohumila Olacha**, šéfredaktora Obecných novín je opatrenie na prvý pohľad vysoko pozitívne. Nič proti tomu, ale ak by sme prijali ich názor, že pracovať pre obec zdarma je otázkou morálneho prístupu, znamenalo by to, že prístup tých, ktorí pracujú v samospráve za peniaze, nie je veľmi morálny. To je však tendencia zaváňajúca trochu rokmi socializmu, ktorá sa v súčasnosti niekedy prejavuje napr. tým, že od predstaviteľov samosprávy sa očakáva obetavosť za každú cenu a často im tlač vyhadzuje na oči, že majú vysoké platy. Predstavitelia samosprávy však majú plat a odmeny zo zákona tak, ako hocikto iný z verejnej správy.

5. Staré Mesto prenajme obyvateľom zeleň vo dvoroch

Bratislavská mestská časť Staré Mesto prenajme obyvateľom dvoch bytových domov (presnejšie občianskym združeniam založeným obyvateľmi týchto dvoch domov) zanedbané vnútrobloky ich domov, a to za symbolické 1 euro pod podmienkou, že si pozemok svojpomocne zveľadia. Mesto odôvodňuje opatrenie tým, že sa pozemok zveľadí bez toho, aby doň samospráva musela investovať. Obhajuje ho aj tým, že v bloku bývajú ľudia, ktorí si tu kúpili byty za komerčnú cenu a nechcú žiť zanedbanom prostredí. V súčasnosti pripravuje mestská časť nájomné zmluvy.

Časť staromestských poslancov s návrhom nesúhlasila. Obávajú sa napríklad toho, že si obyvatelia zriadia na pozemku vyhradené parkovisko, ktoré budú komerčne využívať alebo že sa nebudú vedieť dohodnúť na spôsobe využitia pozemku a ten zostane v stave, v akom bol aj doteraz. Vedenie mestskej časti to odmieta s odôvodnením, že v zmluve je, okrem iného zakotvená klauzula, že nájomca nesmie pozemok prenechať do užívania iným fyzickým alebo právnickým osobám, resp. že úpravy stavebného charakteru môže nájomca uskutočniť len na základe písomného súhlasu majiteľa, teda mestskej časti.

Komentár

Veľká väčšina odborníkov označila opatrenie za pozitívne. Vnímajú ho ako dobrý nápad, ktorý treba ďalej rozvíjať, aby jednotlivé komunity mohli participovať na skrášľovaní a následnej údržbe svojho bezprostredného životného prostredia.

Michal Kaliňák, politológ špecializujúci sa na samosprávu, opatrenie vníma ako občiansky outsourcing, kde by nemali chýbať jasne stanovené práva a povinnosti pre nových prenajímateľov verejných priestranstiev. Jedna vec je investícia do skrášľenia vnútrobloku a financovanie prevádzkových činností, ako napríklad zabezpečovanie čistoty, bežná údržba či zimná údržba. Inú tému predstavuje zodpovednosť za prípadné nehody na tomto priestranstve a to, kto bude niesť priamu zodpovednosť. Inak sa môže stať, že verejné priestranstvo bude každého, ale nikoho a prvý problém bude predstavovať prehadzovanie horúceho zemiaka.

Opatrenie si podrobne všíma aj **Silvia Ručínska**, odborná asistentka na Fakulte verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, podľa ktorej je pri hodnotení tohto opatrenia nevyhnutné zohľadniť niekoľko faktov. Predmetné prenajímané vnútrobloky predstavujú priestor, ktorý je vo vlastníctve

hlavného mesta a správa tohto majetku bola zverená mestskej časti Bratislava-Staré Mesto. Na základe informácií dostupných na internete možno konštatovať, že pre potreby rozhodovania o nakladaní s majetkom mala mestská časť vypracovanú smernicu „Smernica o podmienkach prenájmu majetku mestskej časti Bratislava-Staré Mesto a majetku zvereného do správy mestskej časti Bratislava-Staré Mesto a postupe pri uzatváraní zmlúv o nájme“ z mája 2007. Táto smernica bola zrušená uznesením vo februári 2010 (http://www.staremesto.sk/buxus//docs/zasadnutia/MZMat100209_07_smernica_1.pdf). Okrem toho na stránke mestskej časti je zverejnený dokument „Pravidlá nakladania s nehnuteľným majetkom mestskej časti Bratislava-Staré Mesto a s nehnuteľným majetkom zvereným do správy mestskej časti Bratislava-Staré Mesto“ účinný od 1.10.2009 a dokument „Zásady hospodárenia s majetkom mestskej časti Bratislava-Staré Mesto a s majetkom zvereným do správy mestskej časti Bratislava-Staré Mesto v znení dodatku č. 1“. Posledne menovaný dokument sa v článku 7 ods. 2 odvoláva na zrušenú smernicu o podmienkach prenájmu, preto je vhodné použiť priamo zákon č. 258/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady c. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý v § 9a ods. 9 hovorí o prevode vlastníctva majetku obce, pričom obec je povinná tieto ustanovenia primerane uplatniť aj pri prenechávaní majetku obce do nájmu a to najmenej za také nájomné, za aké sa v tom čase a na tom mieste obvykle prenechávajú do nájmu na dohodnutý účel rovnaké alebo porovnateľné nehnuteľnosti, okrem určitých zákonom stanovených situácií, pričom jednou z týchto situácií je situácia hodná osobitného zreteľa (§ 9a ods. 9, písm. c), o ktorých obecné zastupiteľstvo rozhodne trojpätinovou väčšinou prítomných poslancov.

Ak zastupiteľstvo uznalo, že ide o situáciu osobitného zreteľa, čo z diskusie na zasadnutí zastupiteľstva dňa 20.4.2010 aj vyplynulo, bolo zrejme dôležité vedieť, ako s daným priestorom občianske združenia, ktoré získajú nehnuteľnosť do prenájmu, budú nakladať. Aj napriek tomu, že nebol vopred predložený konkrétny projekt alebo návrh občianskych združení, čo presne majú na mysli pod zveladením prostredia, je možné rozhodnutie zastupiteľstva považovať za správne.

Podľa vyjadrení zo zasadnutia zastupiteľstva, pri prenajímanej veci ide o priestor, na ktorom podľa starostu nie je komunikácia resp. chodník, z čoho vyplýva, že mestská časť sa doteraz o túto plochu nestarala a dôsledkom je stav „nechodníka“. Preto sa vynára otázka, či by mala mestská časť prostriedky na zveladenie priestoru sama, ak tak doteraz nečinila?

6. Nové Mesto schválilo zádržné

Samospráva bratislavskej mestskej časti Nové Mesto odsúhlasila zavedenie tzv. zádržného do zmlúv o dielo s dodávateľmi prác. Chce tým zabrániť tomu, aby sa neopakovali problémy pri reklamáciách. Doterajšie skúsenosti totiž ukázali, že hoci dodávateľské firmy dávali zmluvnú záruku na svoju prácu, po určitom čase prišlo k ich likvidácii a nemal kto záručné podmienky plniť. Zádržné je určené vo výške päť percent z hodnoty dodávky, uvoľňovať by sa malo postupne po 12, 24 a 36 mesiacoch. Ak by dodávateľ odmietal napraviť prípadné chyby, ich odstránenie by sa hradilo práve z týchto peňazí. V súčasnosti mestská časť už zapracúva zádržné do prvých zmlúv.

Komentár

Opatrenie bolo respondentmi hodnotené nejednoznačne. Jedna časť sa priklonila k názoru, že ide o dobrú ochranu samosprávy ako investora, iná časť respondentov vyslovila názor, že ide o neštandardné riešenie a cieľ, ktorý sleduje, sa dá doceliť aj inými spôsobmi.

Podľa názoru **Bohumila Olacha** ide o vynikajúce opatrenie, ktoré by mali uplatňovať v každej samospráve, pretože v praxi sa s nedokončením úloh dodávateľov stretávame v rôznej podobe veľmi často a nielen preto, že dodávateľské firmy zanikli, ale aj pre ich lajdáctvo. Triviálnym príkladom sú napr. nezacelené rozkopávky trávnikov a ciest a pod.

Podľa názoru **Martina Šustra** ide o dosť neobvyklé opatrenie, ktoré v súkromnej sfére nie je bežné. Dá sa z toho usudzovať, že mestská časť v minulosti zanedbávala hodnotenie spoľahlivosti dodávateľov, priebežnú kontrolu objednávaných výkonov a odborné posúdenie preberaných prác. Obáva sa, že dôsledkom systému zádržného bude predraženie ponúk pre mestskú časť, keďže dodávatelia si do cien zakalkulujú, že 5% z faktúry dostanú neskoro a/alebo vylúčenie menších firiem z mestských súťaží (firiem, ktoré nie sú finančne dosť silné, aby mestskú časť dva roky úverovali).

Juraj Nemec, profesor na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici považuje opatrenie skôr za problém, ako pozitívum. Dodávateľov tovarov, služieb a verejných prác má mesto vyberať procesmi verejného obstarávania tak, aby získalo najvýhodnejšiu ponuku. Pojem najvýhodnejšia ponuka obsahuje aj dôveryhodnosť dodávateľa. Navyše, zákon o verejnom obstarávaní má svoje mechanizmy v smere zabezpečenia dodávky, takže nové termíny a postupy nie je nutné vymýšľať. Podľa jeho názoru, príklad skôr svedčí o nedostatočnom právnom vedomí zainteresovaných.

7. Trenčín vydal stavebné povolenie pre stavbu tam, kde to územný plán mesta nedovoľuje

V areáli bývalej odevnej fabriky Ozeta v Trenčíne má vyrásť obytný súbor Condominium Eurozeta Trenčín. Stavebný úrad v Trenčíne vydal stavebné povolenie na premenu bývalej administratívnej budovy napriek tomu, že podľa platného územného plánu tam žiadne byty byť nesmú. Podľa súčasného územného plánu mesta je totiž táto lokalita vedená ako priemyselná zóna s dominanciou priemyselnej a stavebnej výroby, skladov. V areáli môžu byť aj kancelárske priestory alebo garáže, výstavba bytov je tu však podľa platného územného plánu neprípustná.

Mesto podalo voči stavebnému povoleniu odvolanie a zodpovedného pracovníka potrestalo tak, že mu udelilo písomné upozornenie na závažné porušenie pracovnej disciplíny.

Komentár

Opatrenie ohodnotili respondenti negatívne, keďže dospeli k názoru, že keď porušuje zákony verejná moc ako autorita, ktorá ich má ctiť a presadzovať v celej spoločnosti, ide to neprípustné konanie.

Podľa názoru **Antonína Eliáša**, šéfredaktora časopisu OBEC a finance z Českej republiky, územný plán je jedným z vrcholných dokumentov, ktorý určuje rozvoj mesta. Principiálne by sa preto nemalo stať, aby úradník stavebného úradu rozhodol v rozpore s územným plánom. Preto sa mu zdá, že písomné

upozornenie na porušenie pracovnej disciplíny je neadekvátny postih a myslí si, že za takýmto konaním je možné hľadať aj stopy korupcie.

Andrej Juris, predseda predstavenstva ZSE Distribúcia, a.s., Bratislava vyjadril názor, že nie je až tak prekvapujúce, ak jedna časť samosprávy nevie, čo robí druhá. To sa podľa neho vo väčších inštitúciách občas stáva. Je však zarážajúce, že stavebný úrad môže vôbec vydať platné stavebné povolenie v rozpore so schváleným územným plánom. Bolo by potrebné to legislatívne ošetriť tak, aby stavebné povolenie bolo automaticky neplatné ak je v rozpore s územným plánom.

Aj podľa **Bohumila Olacha** ide o čudný prípad, keď vlastný stavebný úrad koná proti záujmom mesta a jeho občanov. Mesto podalo proti rozhodnutiu odvolanie, dôležité bude, či uspeje. Ak nie, máme ďalšiu kauzu, kde „temné“ kruhy víťazia nad zákonnosťou a záujmom verejnosti. Chyba je v zákonodarstve, ak je niečo proti územnému plánu a niekto také rozhodnutie napadne, zákon by nemal dovoliť odvolaciemu orgánu alebo súdu dovoliť rozhodnúť inak, ako v prospech územného plánu. A keď je územný plán už nevyhovujúci, malo by dôjsť najskôr k jeho zmene. Okrem toho by si mesto Trenčín malo urobiť razantný poriadok s pracovníkmi, ktorí obchádzajú územný plán, a ktorí nemajú čo v úrade hľadať. Preto trest písomného napomenutia považuje za smiešny.

8. Trenčianski poslanci prenajali mestský majetok svojim kolegom

Poslanci mestského zastupiteľstva v Trenčíne odsúhlasili bezplatný prenájom kultúrneho strediska v mestskej časti Zlatovce občianskemu združeniu, ktorého predsedom je ich kolega-poslanec a členom viceprimátor Trenčína. Ten bol aj členom výberovej komisie. Kultúrne stredisko, do ktorého mesto investovalo v tomto volebnom období asi 100-tisíc eur získalo občianske združenie bezplatne na neurčitý čas.

Predmetné občianske združenie (OZ Občania pre Trenčín) vzniklo iba vo februári tohto roka a podľa slov jeho predsedu, poslanca mestského zastupiteľstva, chce v kultúrnom stredisku organizovať kultúrne akcie. Utrátené peniaze chce údajne vložiť späť do kultúry.

O vypožičanie kultúrneho strediska sa hlásil ešte jeden záujemca, avšak výberová komisia, v ktorej boli koalíční poslanci a zamestnanci mestského úradu, uprednostnila práve občianske združenie svojho kolegu - poslanca.

Komentár

Opatrenie bolo prijaté odborníkmi z hodnotiacej komisie negatívne. Poukázali najmä na fakt, že konflikt záujmov je jedným z kľúčových problémov zneužívania moci na Slovensku.

Podľa **Michala Kaliňáka** ide o ďalšie veľmi podozrivé rozhodnutie trenčianskej samosprávy. Myslí si, že na základe toho by nemala zaháľať prokuratúra, pretože od nej sa oprávnene očakáva verdikt, ktorý potvrdí, alebo vyvráti pretrvávajúce podozrenia, ktoré sa zahrávajú s tým najcennejším – dôverou voči samospráve.

Aj podľa názoru **Jána Bučeka** nie je najšťastnejším riešením, ak poslanci/viceprimátor zastupiteľstva sú priamo osobne zainteresovaní na prevádzke jednotlivých zariadení mesta mimo svojho mandátu. Narúša sa tým integrita a nezaujatosť ich rozhodovania, s tendenciou preferovať toto zariadenie (stalo sa v predstihu v podobe investícií). Prekvapuje aj bezplatnosť a neurčitý čas prenájmu. Pozícia poslanca by nemala slúžiť na vytvorenie si

nadštandardného prístupu k majetku mesta, vytváraniu a využívaniu príležitostí, ktoré táto pozícia prináša. Uprednostňovať by sa mali striktnejšie pravidlá využívania majetku mesta a dodržiavanie náročnejších princípov konfliktu záujmu (viceprimátor sa mal vzdať členstva vo výberovej komisii). Veľké mesto nie je v situácii malej obce, že by sa žiadny záujemca nenašiel. Byť poslancom podľa neho neznamená získať prístup k nejakým zaujímavým aktívam samosprávy. Niekedy poslanci tomuto lákadlu neodolajú, najmä pred koncom volebného obdobia.

9. Zastupiteľstvo Rače schválilo predĺženie prenájmu obecných priestorov pre firmu starostu bez verejnej súťaže

Poslanci miestneho zastupiteľstva v Bratislave-Rači schválili predĺženie prenájmu priestorov firme, ktorú vlastní račiansky starosta. Navyše jeho manželka, poslankyňa miestneho zastupiteľstva, bola v čase schvaľovania prenájmu podľa obchodného registra v tejto firme stále konateľkou.

Firma tak bude môcť v miestnom zdravotnom stredisku pôsobiť ďalších desať rokov. Starosta a jeho manželka sa bránia argumentom, že firma má priestory prenajaté už od roku 1996, kedy to schválil ešte predchádzajúci starosta a platí za prenájom rovnakú sumu, ako ostatní prenajímatelia. Manželka starostu tiež uviedla, že v čase podania žiadosti bola konateľkou firmy, ale v súčasnosti ňou už nie je.

Kritici opatrenia argumentujú najmä neetickým konaním starostu a jeho manželky, najmä, že sa predĺženie nájmu neurobilo cez verejnú obchodnú súťaž. V konaní oboch vidia rozpor s dobrými mravmi, keď ako predstavitelia obce presadzujú prenájom obecných priestorov sami sebe.

Komentár

Respondenti vnímali predmetné opatrenie výrazne negatívne, a to najmä z dôvodu, že sa neuskutočnila verejná súťaž, ktorá by umožnila vygenerovať najlepšiu cenu. To podľa nich zároveň ukazuje, že tunajšia samospráva nemá vždy záujem na riešeníach, ktoré sú pre mestskú časť najefektívnejšie.

Antonín Eliáš k opatreniu uviedol, že uvedený spôsob prenájmu naozaj nepôsobí dôveryhodne a myslí si, že kritici opatrenia používajú citované argumenty oprávnené. Aj keď uvedený prenájom má svoju históriu a je v súlade s obvyklými cenami, pri postavení starostu a jeho manželky by mala byť vyhlásená jasná, priehľadná a verejná súťaž.

Podľa názoru politológa **Ivana Rončáka** je zlé, že sa neuskutočnila súťaž a nikto iný nedostal šancu. A nikto iný ani nemohol ponúknuť viac. Samospráva sa tak nesprávala ako dobrý hospodár.

Poznámka:

Členovia hodnotiacej komisie sa zúčastňujú hodnotenia v rámci tohto projektu bez nároku na odmenu. Jednotlivé hodnotenia majú charakter osobného postoja a nemusia zodpovedať názorovej línii CPHR alebo organizácie, v ktorej hodnotitelia pôsobia.

Členovia hodnotiacej komisie, ktorí hodnotili opatrenia monitorované v 2. štvrťroku 2010

Ján Buček, vysokoškolský pedagóg, Prírodovedecká fakulta UK, Katedra humánnej geografie a demogeografie

- Jozef Čavojec**, redaktor denníka SME, Bratislava
Antonín Eliáš, šéfredaktor časopisu OBEC a finance, Praha, Česká republika
Juraj Fekete, riaditeľ, **Peter Dóka**, Regionálne poradenské a informačné centrum, Dunajská Streda
Juraj Gallo, ekonóm, Mestský úrad Žiar nad Hronom
Andrej Juris, predseda predstavenstva, ZSE Distribúcia, a.s., Bratislava
Michal Kaliňák, politológ, špecializuje sa na samosprávu
Róbert Kičina, riaditeľ, Podnikateľská aliancia Slovenska
Daniel Klimovský, odborný asistent, Ekonomická fakulta, Technická univerzita, Košice
Vojtech Koleják, lekár, Nemocnica s poliklinikou, Trstená
Mária Nádaždyová, Senior Program Manager, EPPP - European Public Policy Partnership/Európske partnerstvo pre verejné stratégie, Bratislava
Juraj Nemec, profesor, Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica
Bohumil Olach, šéfredaktor, Obecné noviny, Bratislava
Vladimír Pirošík, advokát, spolupracovník TIS, poslanec MsZ v Banskej Bystrici
Ivan Rončák, politológ, Banská Bystrica
Silvia Ručinská, odborná asistentka, Fakulta verejnej správy Univerzity PJŠ, Košice
Dušan Sloboda, analytik, Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika, Bratislava
Martin Šuster, ekonóm, Národná Banka Slovenska, Bratislava
Ľubica Trubíniová, aktivistka, iniciatíva Bratislava otvorene
Ľuboš Vagač, riaditeľ, Centrum pre hospodársky rozvoj, Bratislava
Eduard Vokál, primátor, Lipany